

Bokrecension

The Comparative Study of Local Government and Politics: Overview and Synthesis

Recenseras av David Karlsson

Redaktörer för boken är Harald Baldersheim och Hellmut Wollmann

Ingår i serien *The World of Political Science: The Development of the Discipline Book Series*. Redaktörer: Michael Stein och John Trent
Barbara Budrich Publishers, Opladen och Farmington Hills, 2006

Inom ramen för serien "The World of Political Science" har hittills sju volymer publicerats som syftar till att introducera statsvetenskapens olika delgrenar, och många fler är planerade. Harald Baldersheim och Hellmut Wollmann har fått uppdraget att redigera den bok som presenterar kommunforskningen: *The Comparative Study of Local Government and Politics: Overview and Synthesis*. Boken är liten till omfånget, endast 135 sidor, och den innehåller bidrag från flera framträdande kommunforskare.

I det inledande kapitlet gör Michael Goldsmith en exposé över den historiska utvecklingen inom fältet kommunforskning utifrån sin egen långa erfarenhet på området. Goldsmith går igenom decennium för decennium och lyfter fram de i hans tycke mest centrala tematikerna under olika epoker. Från 1960-talet betonas maktperspektiven med utgångspunkt i Hunters och Dahls teorier, liksom studiet av de omfattande reformprocesser som präglade decenniet i det lokala Europa. Under 1970-talet riktades intresset i hög grad mot politikens resultat, och frågan om den lokala politiken verkligen spelade någon roll. Goldsmith pekar även på det viktiga bidragen från marxistiskt inspirerade kommunforskare. På 1980-talet växte intresset för relationen mellan samhällsnivåer och på 1990-talet blev governance ett nyckelbegrepp. Den förvaltningspolitiska ideologin New Public Management lik-

som den ständigt växande globaliseringen satte sin prägel på dessa år. Samtidigt ökade oron bland kommunforskarna för den lokala demokratins tillstånd. Goldsmith avslutar med att han hoppas att kommunforskningen skall sluta ses som statsvetenskapens "Askungen", utan att vi i själva verket befinner oss i disciplinens centrum.

Susan E Clarke ställer i sitt bidrag till antologin frågan om studiet av lokal politik är meningsfullt i denna globaliseringens tid. Frågan är givetvis retorisk, och Clarke slår redan från början fast att globaliseringen gjort det lokala perspektivet om möjligt än mer angeläget att studera, även om vi kan behöva ompröva och förnya gamla begrepp och teoretiska perspektiv. Hon diskuterar begreppet "world city" och betydelsen av att förstå storstäder utifrån deras inplacering i en global hierarki respektive regionala kontextuella faktorer, och hon betonar innebörden av det territoriella perspektivet. Hon tar även upp perspektiv som knyter samman det lokala och det globala: regimteori, governance, kultur och politiskt handlingsutrymme. Slutligen går Clarke igenom de hot och utmaningar som globaliseringen medför: terrorhotet, social exklusion och integration.

Peter John tar i ett lite kortare kapitel upp några metodologiska aspekter kring kommunforskningen, och han vill i första hand peka på två egenskaper hos kommuner som forskningsföremål som får metodologiska konsekvenser. Det är, för det första, kommunernas antal. Genom att varje land hyser så många kommuner står statistiska metoder till buds för att analysera skillnader mellan dem. För det andra är närheten mellan de studerade aktörerna, och för den delen mellan forskare och aktörerna, särskilt stor i kommunforskningen jämfört med andra politiska nivåer. Därför är också enfallstudier och nyckelpersonsintervjuer enklare att genomföra inom kommunforskningen. Resultaten av de lokala politiska besluten är därtill mer konkreta och lättare att iakttä. John konkluderar att fältet är sällsynt lämpligt för komparativa studier, både inom länder och mellan länder.

I det avslutande kapitlet lyfter de två redaktörerna, Harald Baldersheim och Helmut Wollmann, fram några problemområden som de tror kommer att finnas på kommunforskningens agenda under kommande år. Författarna vidgar också perspektivet och inkluderar Östeuropa, tredje världen och Östasien i sina redogörelser för aktuell forskning världen över. Man lyfter tråden från Goldsmiths kapitel om New Public Management och ger glimtar av hur NPM och initiativ till förmån för demokratiskt deltagande och ansvarsutkrävande tillämpas i en lång rad länder. Man tar upp hur kommunerna har politiserats och hur politiska variationer och innovationer hamnat på den vetenskapliga dagordningen. Redaktörerna konkluderar dock att utvecklingslinjerna i världen inte ger någon entydig bild av vart kommunerna - och kommunforskningen - är på väg. Det verkar finnas parallella trender av stora förändringar och stabilitet.

Baldersheim och Wollmann reflekterar slutligen över fältet kommunforskning och finner att det vid en första anblick tycks domineras av problemdriven forskning snarare än teori/metoddriven, det vill säga mycket av den kommunforskning

som bedrivs har skett inom ramen för utvärderingsprojekt och med syfte att ge råd om förbättringar. Det praktisknära perspektivet ger också upphov till olyckliga bindningar och forskningsetiska problem, men redaktörerna tror att man genom öppenhet i forskningsprocessen kan minska riskerna för detta.

Men framförallt driver författarna tesen att den bästa lösningen för fältets vidkommande är att kombinera problem- och teoriorientering. Att ämnet för studierna är kommunala frågor kommer alltid att borga för att forskningen kommer att vara samhällstillvänd och aktuell. Men fältet är också synnerligen lämpligt för teoridriven forskning, menar man, och lyfter fram Peter Johns påpekande om de metodologiska implikationerna av kommunernas antal. Baldersheim och Wollmann menar att kommunerna genom sitt stora antal borde ses som ett veritabelt samhällsvetenskapligt laboratorium, där man kan testa teorier om institutionell utveckling och politiskt och ekonomiskt beteende. Kulturella faktorer och identitetsperspektiv är särskilt lämpliga att studera i detta laboratorium, liksom politiska vägval och globaliseringens effekter.

Sammanfattningsvis måste man säga att antologin lyckas att i sina olika delar beröra de flesta av de spännande vetenskapliga utmaningar som kommunforskningen har mött under senare år och som man har att tampas med inför framtiden. Men bokens ringa omfång får allvarliga konsekvenser för hur djupt man hinner gå in på vart och ett av de problemområden som tas upp. Det rimligaste är att betrakta boken som en gedigen litteraturöversikt över centrala delar av i första hand den europeiska kommunforskningen. Jag undviker termen kunskapsöversikt eftersom ambitionen att till en bred läsekrets förmedla forskningsfältets viktigaste kunskaper och teoretiska perspektiv har kraftigt tonas ned till förmån för strävan att nämna så många perspektiv och författare som möjligt.

Det komparativa perspektivet som utlovas i bokens titel lyser också med sin frånvaro i de analytiska resonemangen. I slutkapitlet får vi förvisso en viss överblick över aktuella utvecklingsdrag runt om i världen, men någon systematisk komparation ges inte. Detta är beklagligt, inte minst på grund av de inspirerande och välgrundade argument som återfinns i både Johns och Baldersheims/Wollmanns kapitel kring hur och varför komparativa studier inom fältet kan bedrivas.

The Comparative Study of Local Government and Politics utgör således inte någon lättillgänglig introduktion till det statsvetenskapliga delämnet kommunforskning, och dess läsare kommer därför med stor sannolikhet att begränsas till de på fältet redan verksamma forskarna. Men för dessa utgör å andra sidan boken ett mycket värdefullt bibliografiskt redskap. Inte minst tack vare Vincent Hoffmann-Martinots inventering av databaser, bokserier och tidskrifter på temat kommunforskning, där självfallet även *Kommunal Ekonomi och Politik* presenteras.

Antologin ger också en föraning om vad som skulle kunna åstadkommas om de framstående kommunforskare som medverkat i boken fick tid och utrymme att utveckla och syntetisera sina resonemang, inte på 135 utan på 1350 sidor. Frågan

reser sig när kommunforskningen som ett av samhällsvetenskapens centrala delområden får ett eget (eller flera) standardverk som på allvar får möjlighet att presentera erfarenheterna från det vetenskapliga laboratoriet som Baldersheim och Wollmann så värtaligt beskriver.